

Elemente noi privind standardul de proba în materia fixării prețului de revânzare – Cauza Super Bock

Cătălin Suliman
partner

Ștefan Manea
associate

I. ELEMENTE DE NOUATE și scurte concluzii

Curtea de Justiție a Uniunii Europene („CJUE”), printr-o hotărâre recentă în Cauza *Super Bock v. Autoridade da Concorrência* („**Cauza Super Bock**”), a reiterat anumite principii directoare referitoare la stabilirea unor prețuri minime de revânzare de către furnizori și la calificarea acestora drept o **restrângere de concurență „prin obiect”**.

Mai mult, CJUE a statuat că, deși stabilirea unor prețuri minime de revânzare nu beneficiază de exceptarea pe categorii, potrivit art. 4, lit. a) din *Regulamentul (UE) 2022/720 al Comisiei*, fiind calificată drept o „*restricție gravă*”, aceasta **nu** atrage automat calificarea drept o restrângere de concurență „prin obiect”.

CJUE a instituit anumite aspecte-cheie referitoare la standardul de proba în materia fixării prețului de revânzare, stabilind **necesitatea de a proba acordul**, respectiv caracterul bilateral al acestuia, care poate să reiasă atât din clauzele contractului, cât și din comportamentul părților și în special din existența unei achiesări din partea distribuitorilor la o invitație de a respecta prețuri minime de revânzare.

Astfel, Cauza Super Bock nu modifică substanțial jurisprudența în materia încălcarilor prin obiect, atât la nivel național, cât și la nivel comunitar, dar aduce elemente noi privind **standardul de proba aplicabil** în cazuri unor acorduri verticale de preț.

Decizia este relevantă dacă ne raportăm la faptul că acordurile verticale constând în fixarea prețurilor de revânzare au constituit un focus al Consiliului Concurenței, care a aplicat în perioada 2023 – 2024 amenzi de aprox. 126 milioane de lei (i.e., 25 milioane de euro) pentru încălcări ce implicau stabilirea unor prețuri de revânzare.

II. Context

În 2019, autoritatea de concurență din Portugalia a aplicat Super Bock, o societate care produce și comercializează cu ridicata bauturi alcoolice și non-alcoolice, o amendă de aprox. 24 milioane de euro pentru **stabilirea și impunerea**, în mod regulat, în perioada 15 mai 2006 – 23 ianuarie 2017, a **unor prețuri minime de revânzare** distribuitorilor săi, cu scopul de a asigura menținerea unui nivel al prețului minim stabil și aliniat pe întreaga piață națională.

În contextul apelului declarat de Super Bock împotriva sancțiunii impuse, Curtea de Apel din Lisabona a sesizat CJUE cu o serie de întrebări preliminare referitoare la aplicabilitatea și interpretarea art. 101 din TFUE.

III. Standardul de proba aplicabil restrângerilor de concurență prin obiect

1. Interpretarea art. 101 din TFUE

Potrivit art. 101 din TFUE, încălcarile „prin obiect” sunt acele restrângeri care sunt suficient de grave și nocive pentru concurență, astfel încât nu este necesară o analiză concretă a efectelor lor.^[1] Cu toate acestea, pentru determinarea încălcarilor „prin obiect” este necesară o analiză detaliată de la caz la caz a obiectului acordului, contextului juridic și economic, precum și a obiectivelor sale.^[2]

CJUE a stabilit în Cauza Super Bock că impunerea unui preț minim de revânzare poate fi calificată drept o restrângere de concurență „prin obiect”, reitând jurisprudența constantă în materie, statuând că o astfel de calificare poate fi realizată **doar după ce s-a stabilit** că acest acord prezintă un **grad suficient de nocivitate pentru concurență**, ținând seama de (i) conținutul dispozițiilor sale; (ii) de obiectivele pe care urmărește să le atingă; (iii) precum și de ansamblul elementelor care caracterizează contextul economic și juridic în care acesta se înscrie^[3].

Suplimentar, trebuie de asemenea să se țină seama de **natura bunurilor sau serviciilor** afectate, precum și de **condițiile reale de funcționare** și de structura pieței sau a piețelor în cauză, precum și de **potențialele efecte favorabile** concurenței aferente acordului.^[4] Cu toate acestea, existența unor potențiale efecte favorabile **nu** este de natură să înlăture calificarea restricției drept încălcare prin obiect, ci poate, cel mult, să permită apariția unor îndoeli cu privire la caracterul suficient de nociv, care ar trebui probat de către autoritate.^[5]

2. Coroborarea art. 101 din TFUE cu Regulamentul (UE) 2022/720 privind exceptarea pe categorii

Încă de la intrarea în vigoare a *Regulamentului nr. 2790/1999 privind aplicarea art. 81, alin. (3) din TFUE categoriilor de acorduri verticale și practici concertate*, stabilirea unor prețuri minimale de revânzare a fost calificată drept o restricție gravă de concurență, potrivit art. 4, lit. a), fără a beneficia de exceptarea pe categorii a acordurilor verticale.

În continuare, Regulamentul (UE) 2022/720 privind aplicarea art. 101, alin. (3) din TFUE la categoriile de acorduri verticale și practici concertate prevede, prin art. 4, lit. a), că stabilirea unor prețuri minimale de revânzare constituie o restricție gravă, fiind exclusă de la exceptarea aplicabilității art. 101, alin. (1) din TFUE.

În Cauza Super Bock, CJUE a stabilit că, deși calificarea drept o restricție gravă, potrivit art. 4, lit. a) din Regulamentul prezintă relevanță în analiza instanței, aceasta nu este de natură să înlăture sarcina probei în vederea calificării drept o încălcare „prin obiect”, statuând că prevederile relevante nu conțin vreo indicație cu privire la calificarea restrângerilor menționate ca restrângere „prin obiect” sau „prin efect”. Astfel, noțiunile de „restricție gravă” și de „restrângere prin obiect” nu sunt interschimbabile din punct de vedere conceptual și nu coincid în mod necesar. Prin urmare, trebuie să se efectueze o examinare de la caz la caz a restrângerilor excluse de la exceptarea menționată, în raport cu art. 101, alin. (1) TFUE. ^[6]

Astfel, doar prin simplul fapt că stabilirea unor prețuri de revânzare constituie o încălcare gravă (i.e., „hardcore”) nu este de natură să permită autorității să prezume calificarea de restricție „prin obiect”.^[7]

3. Necesitatea de a proba existența acordului anticoncurențial

Curtea a statuat că existența unei încălcări prin obiect trebuie dublată de probarea acordului anticoncurențial și a caracterului bilateral al acestuia.

Astfel, în cazul impunerii unor prețuri de revânzare, existența acordului poate reieși din faptul că un furnizor

transmite în mod regulat distribuitorilor liste care indica prețurile minime stabilite de acesta, precum și faptul ca le solicita sa le respecte, sub supravegherea sa, sub sancțiunea unor masuri represive, în cazul nerespectarii.

De asemenea, pentru a atrage raspunderea distribuitorilor ar trebui dovedit ca i) prețurile minime de revânzare au fost urmate de distribuitori sau nu au practicat altele din proprie inițiativa sau ii) ca distribuitorii au solicitat comunicarea unor astfel de prețuri minime de revânzare în scopul aplicării lor. Un rol important îl joaca și existența sau nu a unei distanțări exprese a distribuitorilor față de o astfel de practica.

[1] CJUE, C-67/13 P, *Groupement des cartes bancaires v. Comisia Europeana*, para. (49).

[2] CJUE, C-67/13 P, *Groupement des cartes bancaires v. Comisia Europeana*, para. (53).

[3] CJUE, C-211/22, *Super Bock v. Autoridade da Concorrência*, para. (43).

[4] CJUE, C-211/22, *Super Bock v. Autoridade da Concorrência*, para. (35).

[5] CJUE, C-211/22, *Super Bock v. Autoridade da Concorrência*, para. (36).

[6] CJUE, C-211/22, *Super Bock v. Autoridade da Concorrência*, para. (41).

[7] CJUE, C-211/22, *Super Bock v. Autoridade da Concorrência*, para. (42).